

ZNAČILNOSTI IN VLOGA TURIZMA NA KMETIJI V TURISTIČNI PONUDBI SLOVESKEGA PODEŽELJA

BARBARA LAMPIČ

ROGAŠKA SLATINA, junij 2023

Občina
ROGAŠKA SLATINA

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddeldek za geografijo

Univerza v Mariboru
Fakulteta za turizem

II. OSNOVNA ŠOLA
ROGAŠKA SLATINA

TURISTIČNO
GOSTINSKA
ZBORNICA
SLOVENIJE

Poudarki

- Turizem na kmetiji kot ena izmed dopolnilnih dejavnosti spodbuja, nadgrajuje tako turistično kot kmetijsko dejavnost.
- Kako v Sloveniji opredelimo turizem na kmetiji?
- Prostorska slika zastopanosti turizma na kmetiji.
- Značilnosti in nekatere „odlike“ turizma na kmetiji.
- Turizem na kmetiji: kako prispeva k razvoju podeželja in trajnostnemu razvoju.
- Možnosti za raziskovanje turizma na kmetiji in turistične ponudbe na podeželju z učenci.

Nekatera izhodišča

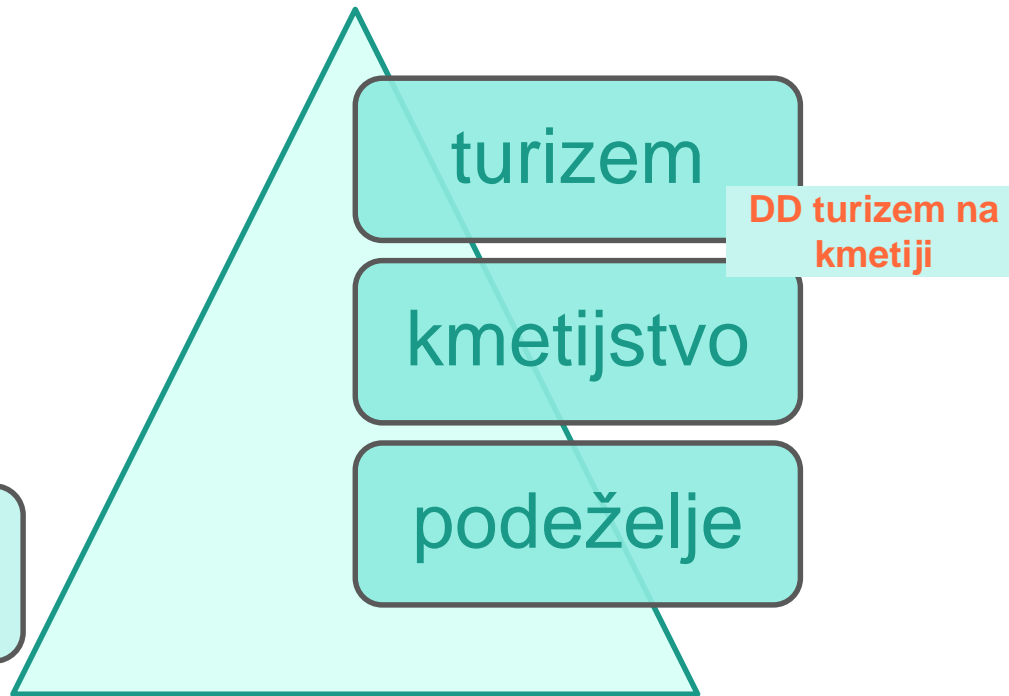
- Slovenija ima zadnja leta izrazito javno podobo „**zelene**“ **turistične destinacije**;
- **Turizem na kmetiji** se pogosto **povezuje s trajnostnim razvojem**, saj prispeva k ohranjanju kmetijstva, biodiverzitete, ekosistemov, poselitve in s tem ohranjanju kulturne pokrajine, ohranjanju podeželskega načina življenja ...
- Slovenci najbolj poznamo „izletniške kmetije“ – skorajda vsak izmed nas je že kdaj obiskal kakšno izletniško kmetijo, če ne drugače, se je udeležil kakšnega družinskega praznika ali nedeljskega kosila!
- Turizem na kmetiji zelo neposredno ponuja **možnosti razvoja trajnostnega turizma**;
- Kmetije z DD se bolj prilagodljive, diverzifikacija dohodka, raba različnih virov, **kmetije z DD turizem so se izkazale kot izjemno uspešne** (prilagodljive) v času pandemije.

Soodvisnost: podeželje – kmetijstvo – turizem

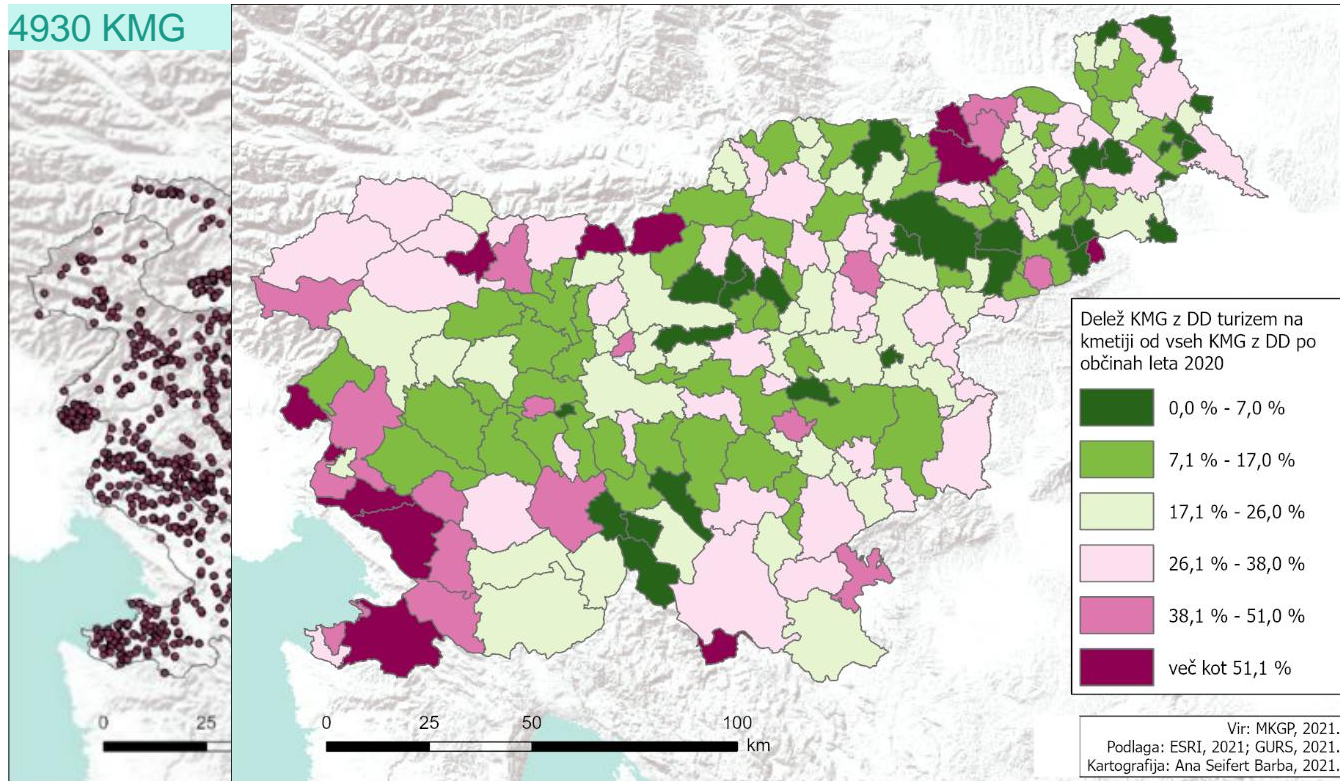

Kako opredeliti dopolnilno dejavnost turizem na kmetiji?

Dopolnilne dejavnosti na kmetiji tradicionalno podpirajo, dopolnjujejo osnovno kmetijsko dejavnost!

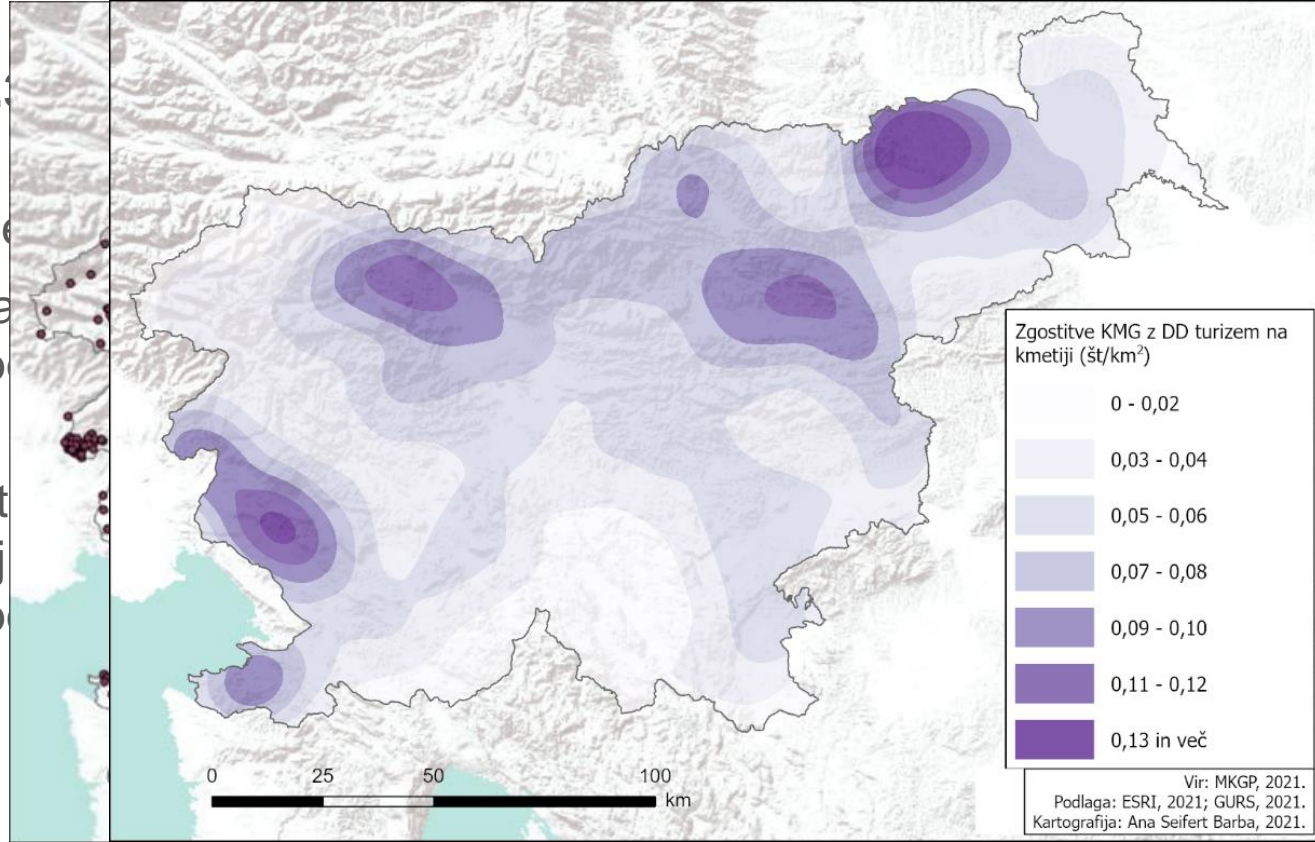
4930 KMG

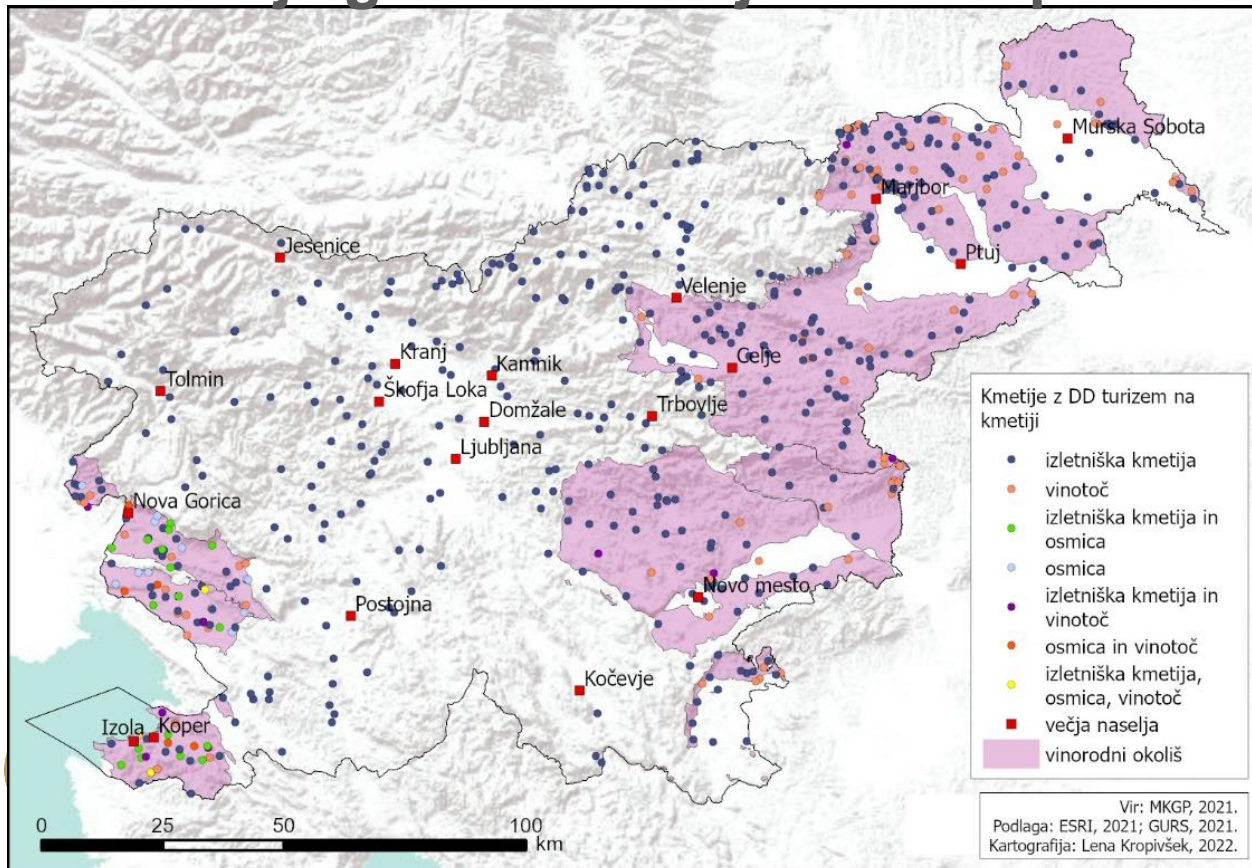
	Število reg. DD
v	4471
	1469
metij	1108
	37
	1888
oma	2213
nja in	586
racijo	6996
jsko,	1418
	9
	20.195

Dopolnilna dejavnost turizem na kmetiji leta 2020

- Vsa KMG v Sloveniji: **68.1** (2020)
- Vsa KMG z DD – **4930** (16)
- KMG z DD turizem skupaj s p... registriranih 1888 DD s p... turizma;
- KMG z DD turizem - gost... dejavnost pa **957**, skupaj 1219 registriranih DD s p... turizma;

TK ki je gostinska dejavnost – prostorska razporeditev

Značilnosti turističnih kmetij v Sloveniji

- TK vpete v lokalno okolje in gospodarstvo (ključna lastna proizvodnja pridelkov (40 oz. 50 %) oz. proizvodnja drugih kmetij);
- Turistične kmetije z nastanitvijo:
  - a) predstavljajo 3,4 % turističnih postelj,
  - b) 3 % turističnih prihodov,
  - c) 2,7 % prenočitev (2021);

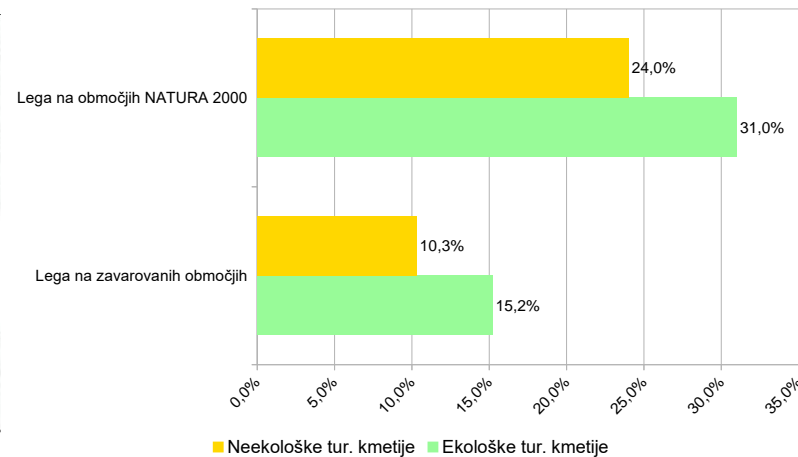
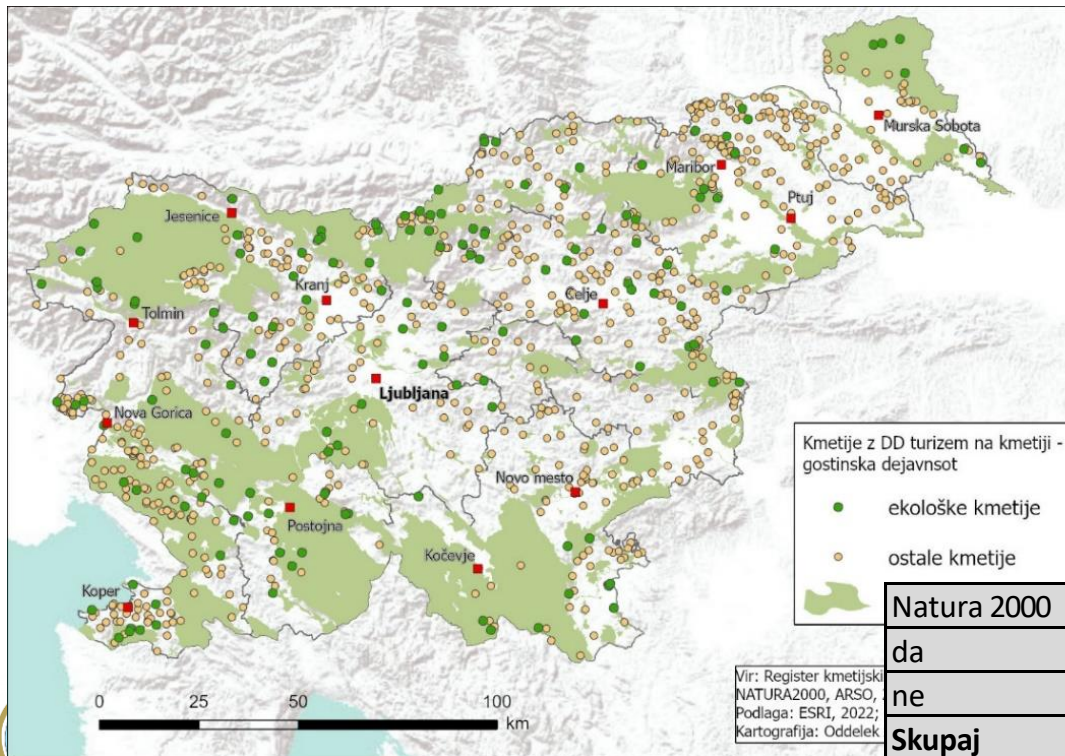

Izbrane značilnosti turističnih kmetij v Sloveniji

- Večja povprečna velikost kmetij.
- Bolj „podjetni“, intenzivneje koristijo razpoložljive vire, diverzificirajo dohodek – izvajajo večje število dopolnilnih dejavnosti.
- Večji delež usmerjen v ekološko pridelavo.
- Delež žensk kot nosilk dopolnilne dejavnosti turizem pomembno višji.

Kmetije z DD glede in območja NATURA 2000

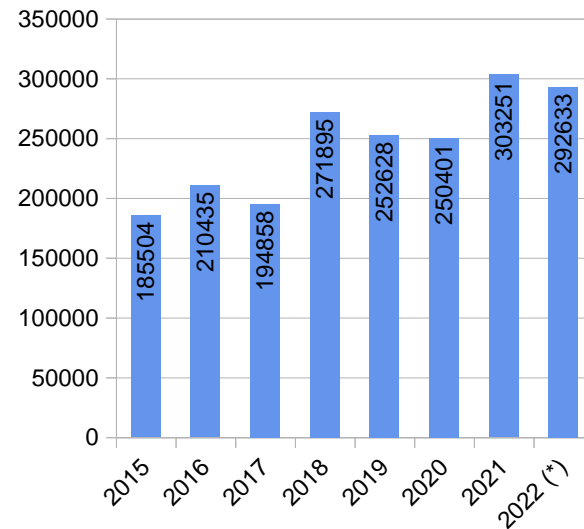

Natura 2000	Vsa KMG z	Delež	Vse TK	Delež	Vse TK EKO	Delež
da	1008	20,4	240	25,1	45	31,0
ne	3922	79,6	717	74,9	100	69,0
Skupaj	4930	100,0	957	100,0	145	100,0

Vir: Register kmetijskih
NATURA2000, ARSO,
Podlaga: ESRI, 2022;
Kartografija: Oddelek

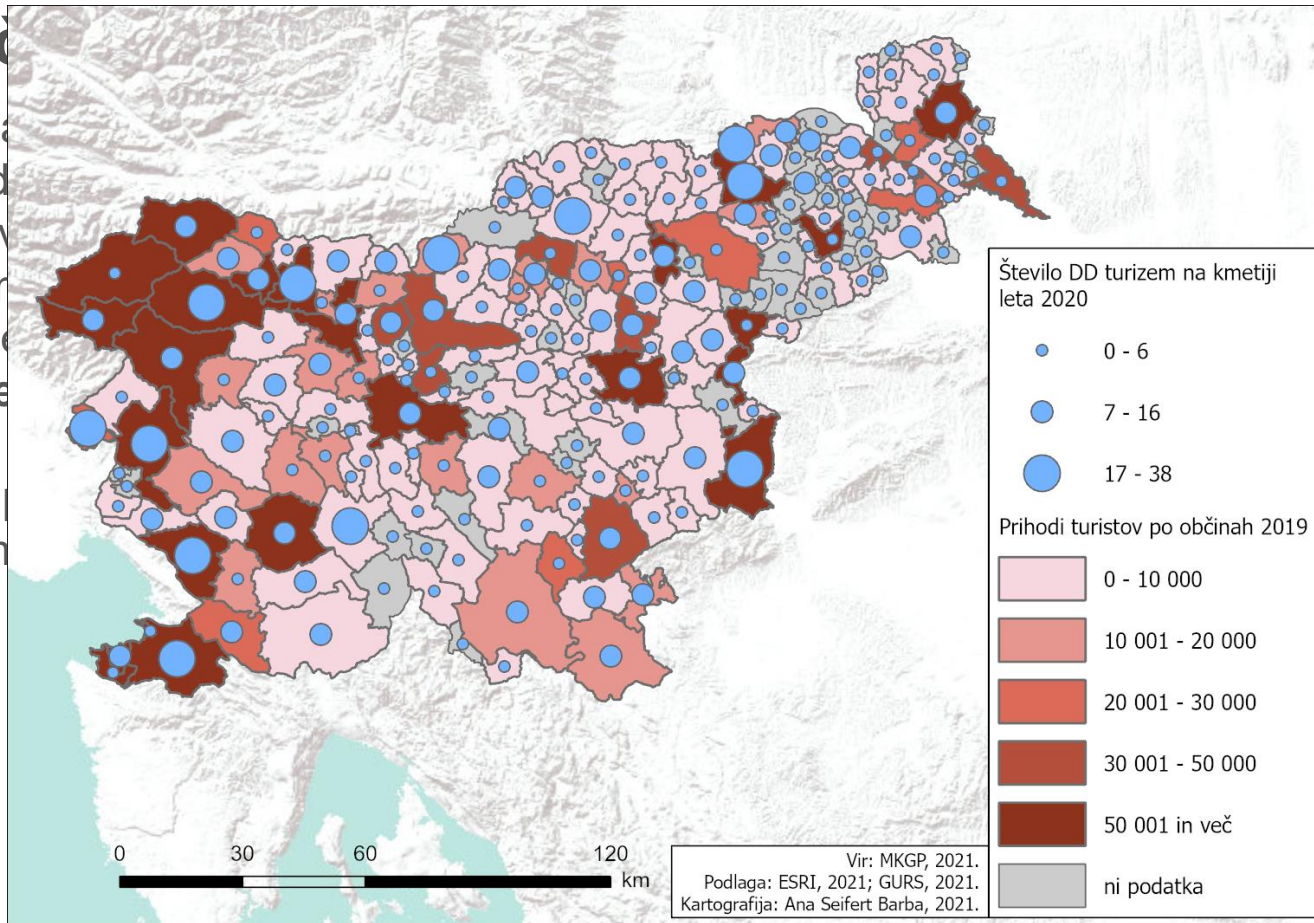
„Turistična moč“ kmetij z DD turizem

- **Povprečna doba bivanja** na turističnih kmetijah je **krajša** kot nasploh: leta 2019 bila dolžina na turističnih kmetijah 2,3 dni, vsi nastanitveni objekti 2,5 dni.
- **Sezonskost** na turističnih kmetijah je **bolj izrazita** kot v vseh nastanitvenih objektih: leta 2019 je bilo v juliju in avgustu na turističnih kmetijah zabeleženih 46,7 % letnih prenočitev, v vseh objektih pa 34,7 %.
- Trend dolgoročne (stabilne) rasti št. turističnih kmetij pa tudi prenočitev;

„Turistična moč

- Prostorska razporeditev na TK kaže, da kmetiji ni pomemben dejavnik stopnjevanja pritiskov na ruralno obiskanih, turistično zaželenih **na turističnih kmetijah je ležišč v ostalih občinah!** nastanitvenih objektih skupaj s „neturističnih“ občinah koncept ležišč.

TK: trajnostni razvoj in trajnostni turizem

- TK se povezuje, enači s **trajnostnim razvojem**: prispeva k ohranjanju kmetijstva, ohranjanju kulturne pokrajine, ohranjanju podeželskega načina življenja, biodiverziteti, ekosistemov, ...
- TK neposredno **ponuja možnosti razvoja trajnostnega turizma**: razpršenost in butičnost ponudbe, ekološko pridelana hrana, lastni viri (surovine, delovne sile, ...).

Gojenje avtohtonih in tradicionalnih sort, pasem živali

Pomembno zaradi:

- ohranjanja rastlinskih genskih virov - genetskega materiala,
- izboljšanje stanja biotske in genske raznovrstnosti, učinkovitejše prilagajanje podnebnim spremembam,
- zagotavljanja izhodiščnega materiala za vzgojo novih sort in pasem,
- ohranjanja izgleda krajine, ohranjanja ravnovesja v naravi in
- pomena lokalnih sort pri ohranjanju kulturne dediščine, saj so nekatere sorte ali pasme pogosto poimenovane po krajih od koder izvirajo, ali pa so osnova za značilne izdelke ali jedi.

Primeri živali: krškopoljski prašič, cikasto govedo, ...

Primeri rastlin: jabolana Voščenska, hruška Tepka, ajda Darja, Ptujski česen, Ljubljansko zelje, ...

Zaključni poudarki

- Kvantitativni podatki kažejo, da so razmere na slovenskih turističnih kmetijah stabilne, prihaja pa do vse večje diferenciacije ponudbe;
- Atributi turističnih kmetij in turizma na slovenskem podeželju.
- Nakazujejo se številni novi potenciali na tem področju;
- Turistične kmetije so se izkazale kot boj odporen del turističnega sektorja;
- Soodvisnost turizma in kmetijstva na podeželju - , združljivost obeh dejavnosti v prihodnje?

Možnosti raziskovanja z učenci so velike

- **Vidik kmeta – ponudnika TK:** obisk in izvedba ankete/intervjuja z nosilcem dopolnilne dejavnosti TK (kje povezuva turizma s kmetijstvom, obseg dela, vrste DD, prepreke, ovire, vizije razvoja, združljivost turizma in kmetovanja, delovna sila, pridelava avtohtonih sort/reja avtohtonih pasem...).
- **Vidik povpraševanja:** anketiranje obiskovalcev na TK (stališča obiskovalcev): motiv obiska, prednosti, zakaj turizem na podeželju, potrebe po spremembah, kakovost ponudbe hrane in pijače, kakovost ponudbe nastanitev, ...
- **Vidik lokalnega prebivalstva:** anketiranje o združljivosti dejavnosti, prepoznane težave in problemi zaradi prisotnosti turizma, sodelovanje lokalne skupnosti...
- Terenski popis, fotografiranje in opis kulturnih in naravnih značilnosti, atributov lokalnega podeželskega območja, ki lahko podpirajo turizem na podeželju...

